

DEVLET ARŞİVLERİ VE KÜTÜPHANALARI BAKANLIĞI
CUMHURİYET ARŞİVİ

Yardımcısevenler Cemiyeti
Nizamnamesi

ANKARA
DEVLET MATBAASI
1940

490	01			591	41	1
-----	----	--	--	-----	----	---

**Yardımsenler Cemiyeti
Nizamnamesi**

**ANKARA
DEVLET MATBAASI
1940**

Yardımsenvenler Cemiyeti Nizamnamesi

1928 senesinde Bayan Mevhibe İsmet İnönünün himayelerinde ve aşağıda isimleri yazılı müessisler tarafından teşkil edilmiş olan Kadın Yardım Cemiyeti bu defa Yardımsenvenler Cemiyeti ismini alarak 28/2/1938 tarih ve 3512 numaralı Cemiyetler Kanununa intibak etmek üzere nizamnamesini tadil etmiştir.

Müessisleri:

Bayan	Mevhibe İsmet İnönü
»	Reşide Celâl Bayar
»	Fıtnat Çakmak
»	Nevber Sevüktekin
»	Nimet Uybadin
»	Melâhat Özbudun
Dr.	Fuat Umay
Bayan	Tezer Taşkıran

Madde 2 – Yardımsenvenler Cemiyeti Bayan Mevhibe İsmet İnönünün himayeleri altındadır.

Madde 3 — Cemiyet Türk Milletinin bir tek kurtuluş ve yükseliş yolu olan ve milleti daima bir az daha yükselten Atatürk rejimine bağlı kalmayı ve kendi faaliyet şubelerinde C. H. P. prensiplerini tahakkuk ettirmeyi en esaslı bir gaye olarak kabul etmiştir.

Madde 4 — Cemiyetin merkezi Ankaradır.

Madde 5 — Cemiyetin gayesi annelerin sıhhi, içtimaî, ruhi, ihtiyaçlarını tatmindir. Bu gayeye ermek için aşağıda yazılı şekillerde çalışır.

A - Neşriyat.

B - Tetkikat.

C - Mürakabe usulü.

Bundan başka Cemiyet aşağıda yazılı işleri de yapar:

A - İş evleri tesisi.

B - Kütüphaneler, dersaneler tesisi.

C - Muayenehaneler tesisi.

D - Çocuklu annelerin işe yerleştirilmeleri.

E - Gündüzleri işe giden annelerin çocuklarını Cemiyetin çocuk yuvalarına yerleştirmek.

F - Muhtaç annelerin doğumlarında muavenet etmek, ebe tedarik etmek.

Madde 6 — Annelerin hayatını tehlikeye koyan çocuk düşürme fenalıklarının önünü almak için hükümet nezdinde teşebbüslerde

bulunur. Müddeiumumiye tahrik eder, genç annelerin dairelerde ve mahkemelerde haklarını muhafaza için çalışır ve genç kızları korur.

Cemiyetin azaları ve teşkilâtı

Madde 7 - Hayırsseven ve Cemiyete hizmet etmek isteyen herkes Cemiyete aza olabilir. Ancak Cemiyete aza olanların medeni haklarına sahip ve 18 yaşını bitirmiş olmaları lâzımdır.

Madde 8 - Cemiyete giren herkes senede en az bir lira vermeyi taahhüd eder. Aza senelik taahhüdünü değiştirebilir, ancak senede içinde bunu haber vermeğe mecburdur.

Madde 9 - Cemiyete filen hizmet etmeyi taahhüd edenler Merkez heyeti kararla senelik taahhüdlerinden istisna edilebilirler.

Madde 10 - Cemiyete def'aten elli liradan fazla veren aza daimî aza sırasına girerek artık senelik taahhüd vermez.

Madde 11 - Cemiyete maddeten veya filen fevkalâde hizmetleri olan kimseler Merkez heyetinin teklifi ve kongre kararla Cemiyet fahrî azası olarak kabul ve ilân olunur.

Madde 12 - Azadan senelik taahhüdlerini iki sene arka arkaya yerine getirmeyenler veya bu taahhüdlere bedel deruhte ettikleri hizmetleri bilâ mazeret ifa etmeyenler Merkez heyeti kararla müstafi ad edilirler.

Madde 13 - Cemiyetin haysiyet ve maksadına uygun olmiyan hareketlerde bulunan aza, Merkez heyetinin raporu ve kongrenin kararile Cemiyetten çıkarılır.

Cemiyet ve Umumi Kongre

Madde 14 - Cemiyetin Umumi Kongresi, Merkez heyeti, vilâyet ve kazalarda idare heyetleri, köylerde şubeleri vardır.

Madde 15 - Kongre, merkez de dahil olduğu halde doğrudan doğruya merkezle mühabere eden merkezlerden azalarının sayısı iki yüze kadar olanlar için bir, ve fazlası için her yüz azada bir olmak üzere intihab edilecek murahhaslardan tereküb eder.

Madde 16 - Kongre adi veya fevkalâde olarak toplanır. Adi toplantı her sene mart ortasında Merkez heyetinin göstereceği yerde toplanır. Bunda başka Merkez heyetinin daveti üzerine tayin edilecek mühim işleri görüşmek üzere fevkalâde olarak toplanabilir. Fevkalâde kongre azası ondan evvel toplanmış olan adi kongreye intihab edilenlerdir.

Madde 17 - Kongre Merkez heyetinin başkanı veya vekil edeceği kimse tarafından açılır. Bir reis, bir reis vekili, iki kâtib intihab edilir.

Madde 18 - Kongre adi toplantısına çoğunluğunun üçte ikisi ile başlar. Kongre adi toplantısında aşağıdaki işlerle meşgul olur.

I - Merkez heyetinin senelik raporunu ve gelecek senenin bütçe lâyihasını kongreye arz eder. Bundan sonra hesâbat müfettişlerinin raporu okunur.

II - Merkez heyetinin raporu ile bütçe lâyihasının tetkiki ve gelecek sene icraatının tayini için beşer kişiden mürekkeb olmak üzere idare ve bütçe ve program encümenleri namı ile iki encümen intihab edilir.

III - Gelecek sene bütçesini tetkik ve tasdik eder ve cemiyetin varidat ve masraflarının heyeti umumiyesini, mevcut parasını göz önünde tutarak icabı hâlinde kazalara ayrılacak yardım miktarını ve umumiyetle merkezler varidatından merkez heyeti emrine arylacak miktarı tayin eder.

IV - Ruznamede mevcut ve aza tarafından teklif edilen işleri görüşür.

V - Kongre merkez heyeti azasını ve sene içerisinde vuku bulacak açık yerlere aza olmak üzere merkez heyeti azasından nisfî miktarı namzet seçer.

VI - Umumî heyetin müzakere ve zabıtları reis ve reis vekili ve kâtibler tarafından imzalanarak saklanır.

VII - Murahhaslar senelik raporlarını okurlar.

Madde 19 - Umumî Kongrenin fevkalâde olarak toplantısında ruznamede yazılı maddeler görüşülür.

Merkez heyeti

Madde 20 — Merkez heyeti ilk sene teşkilde azaları seçer. Azaların hizmet müddetleri bir senedir. Tekrar intihabları caizdir. Kongre her sene yirmi iki aza intihab eder.

Madde 21 — Merkez heyeti her sene Kongre bittikten sonra akd edeceği bir içtimada bir reis, bir reis vekili, bir umumî kâtib, bir muhasib, bir veznedar intihab eder.

Madde 22 — Merkez heyeti, bütün merkez heyetlerinin, doğrudan doğruya kendisine bağlı şubelerin mecridir. Merkez heyeti Cemiyetin işlerini teftiş ve kongreye verilecek senelik muvazeneği hesabiye raporunu ve lâyhalarını ve ruznameyi ve lüzum görürse esâs nizamınmeyi ve Cemiyet Dahilî Nizamnamesini ve lâzım gelen talimatnameleri yapar. Merkez heyeti Cemiyetin bütün muamelelerini tedvire selâhiyettar ve Kongreye karşı yegâne mes'ul bir heyettir.

Madde 23 — Merkez heyeti kendi arasında kararlaştıracağı muayyen gün ve saatlerde toplanır. Azaların üçte birinden bir fazlası toplanır ve mevcut azaların çokluğu ile karar verir. Reis göreceği lüzum üzerine merkez heyetinin fevkalâde içtimasını isteyebilir.

Madde 24 — Merkez heyeti Cemiyetin yapacağı işler için daimî veya muvakkat encümenler teşkiline salâhiyettardır.

Madde 25 — Reis Cemiyete dair her türlü

hallerde ve işlerde ve Cemiyetin hükûmet nezdinde ve mahkemelerde mes'ul bir mürahhasıdır. Cemiyet işlerini bu nizamname ve buna bağlı talimatnameler hükümlerine ve verilen kararlara göre çevirir. Cemiyetin emvali menkule ve gayri menkulesini bu esaslar içinde idare eder, mukaveleler yapar, daireler ve bankalarla olacak para işlerine dair evrakı ve senedleri muhasibi ile birlikte imza eder.

Madde 26 — Kâtibi Umumî bütün idare ve yazı işlerini reisin emir ve mezuniyetile idare eder.

Madde 27 — Muhasip her günkü işleri takib eder ve gördüklerini merkez heyetine arz eder, bilânço ve bütçe lâyhalarını hazırlar.

Vilâyet Teşkilâtı

Madde 28 — Her hangi vilâyet, kaza ve nahiyede Cemiyetin gayesi yolunda çalışmayı üzerine alan aza sayısı en aşağı on olunca bir şube açılır merkez heyetinden verilecek me-zuniyet üzerine bu azalar bir araya toplanarak içlerinden bir reis, bir kâtibi umumî bir veznedar olmak üzere bir idare heyeti seçerler. Bu şubeler merkez heyetine bağlıdır.

Madde 29 — Kayıtlı azalar elliye geçen yerlerde Cemiyetin işlerinin ehemmiyet ve çokluğuna göre idare heyetine iki aza daha ilâve olunabilir.

Madde 30 — Şube idare heyetleri ayda en az iki defa toplanırlar.

Madde 31 - İdare heyetleri Cemiyete aza kaydına, ianelerin artmasına Cemiyetin idaresine, anne ve genç kızların hayat ve haklarının korunmasına ve buldukları yerlerde yapılması mümkün her içtimai yardımı yapmaya gayret ederler. Üç ayda bir kere Merkeze rapor gönderirler.

Madde 32 - Şubelerde kayıtlı aza nisan başında umumî heyeti toplar. Umumî heyet, heyeti idarenin bir senelik hesabat ve muamelelâtını tetkik eder ve gelecek sene için tahmin edilen masrafları tayin eder ve tasdik için merkeze gönderir ve diğer sene için idare heyetini intihab eder. Seçilen idare heyetinin isimleri ile meşguliyetleri ve heyette aldıkları vazifeleri merkez heyetine göndererek tasdik ettirirler.

Madde 33 - Gerek kazalar ve gerek vilâyetlerin bir senelik bütçelerinin yüzde onunu Merkeze göndermeleri lâzımdır.

Madde 34 - Vilâyette bulunan Cemiyet azaları her sene akt. edecekleri toplantıda bir reis, bir reis vekili bir Kâtibi Umumî bir veznedar, bir muhasebeci ayırır. Bu beş aza idare heyetini teşkil eder.

Madde 35 - Vilâyetteki idare heyeti merkezden kendisine salâhiyet verildiği takdirde kazalardaki şubeleri teftiş ve mürakabe eder ve bütün şubelerin işlerini inceler. Kongre için senelik muvazeneyi hesabiye rapor ve lâ-yihalarını hazırlar. O yerin ihtiyaçlarına gö-

re lüzum gördüğü miktarda ihtisas encümenleri teşkil edebilir ve bundan merkezi haberdar eder.

Madde 36 — Kaza idare heyetleri merkezin icra vasıtalarıdır. İşlerini nizamname ve talimatname hükümlerine göre çevirirler. Her kol ve merkezin birer aza defteri, varidat ve sarfiyat, gelen ve giden evrak defteri, karar defteri tutmaları mecburidir.

Cemiyetin malları ve geliri

Madde 37 — Cemiyet gayeleri ve ikametgâhı için lâzım olan gayri menkule tasarruf eder.

Madde 38 — Cemiyetin geliri:

- 1 - Azaların senelik taahhüdlerinden,
- 2 - Hükûmetin, eykafın, belediyenin, sair kimselerin teberrülerinden,
- 3 - Tertib edeceği sergi, müsamere, tenez-züh, konferans, çiçek satımı, her nevi yarışlar, şefkat pazarları, ve rozet tevziinden.

Müteferrik maddeler

39 — Cemiyet siyasetle meşgul olmayacak.

Madde 40 — Bu nizamnamede olduğu gibi intihabatta ayrılan azanın yeniden seçimi caizdir.

Madde 41 — Toplantılarda, reyler müsavi olduğu takdirde reisin bulunduğu taraf tercih edilir.

Madde 42 — Bütün seçimler ve şahsa dair kararlar gizli rey ile yapılır.

Madde 43 — Cemiyetin emelleri siyasi maksada veya siyasi menfaatlere âlet edildiği merkez heyetince sabit olan idare heyetleri merkez heyeti kararile isten el çektirilerek keyfiyet kongreye bildirilir. Yerlerine yeni aza seçilir ve fiillerinin nev'ine göre haklarında kanunî takibat yapılır.

Madde 44 — Cemiyetin kendisini fesh edebilmesi için, karara umumî heyet azalarının en az üçte ikisinin reylerinin inzımmatı şarttır.